

हिमसंस्कृतवार्ताः

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

■ पृष्ठ-4 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-311

1

04.09.2024 बुधवारः वि.सं. २०८० भाद्रपदशुक्लद्वितीया भाद्रपद 20 प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

पेरिस् पैरालिम्पिकक्रीडासु भारतस्योत्तमं प्रदर्शनं, भालाक्षेपणस्पर्धायां भारतस्य सुमित् अन्तिल् स्वर्णपदकं विजितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: 04 सितम्बर। पेरिस् पैरालिम्पिक २०२४ इत्यस्मिन् भालाक्षेपणस्पर्धायां भारतस्य सुमित् अन्तिल् स्वर्णपदकं धारितवान् । अन्तिल् अपि द्वितीयप्रयासे ७०.५९ मीटर् यावत् भालाक्षेपणं कृत्वा नूतनं अभिलेखं निर्मितवान् । भारतस्य कृते अन्यत् स्वर्णपदकं नीतीशकुमारः बैडमिण्टन्-क्रीडायां पुरुष-एकल-स्.एल.-३-विभागे प्राप्तवान् ।

सुहास यथिराजः पुरुषैकलस् एस एल-४ वर्गे रजतपदकं प्राप्तवान् । सुहास रक्षकविजेता लुकास् मजुर् इत्यनेन सह ९-२१, १३-२१ इत्यङ्कैः साक्षात् सेट्-मध्ये अन्तिम-क्रीडायां पराजितः अभवत्, तस्मात् रजतपदकं स्वीकृत्य सन्तुष्टः भवितुम् अभवत् । महिला एकल SU-5 इत्यस्मिन् तुलसीमाथी मुरुगेसनः अपि अन्तिमपक्षे चीनस्य किउ क्षिया याङ्ग इत्यनेन सह पराजितः सन् रजतपदकं प्राप्तवान् । मनीषा रामदासः महिला-एकल-एसयू-५-विभागे डेन्मार्क-देशस्य कैथरीन-रोसेन्नेन्-इत्येतत् पराजय्य कांस्यपदकं प्राप्तवती । नित्यश्रेयसिवानः महिलानां एकलस्पर्धायां एसएच-६ वर्गे अपि कांस्यपदकं प्राप्तवती, राकेशकुमारः च धनुर्विद्या मिश्रितदलपरिसरस्पर्धायां कांस्यपदकं प्राप्तवान् । ततः पूर्वं योगेशकथुनिया पुरुषस्य डिस्कस् थ्रो एफ-५६ वर्गस्य अन्तिमपक्षे रजतपदकं प्राप्य पञ्चमदिवसस्य प्रथमं पदकं भारतं दत्तवान् । भारतस्य पदकगणनायां कालः महती वृद्धिः अभवत्, पदकगणनायां १५ स्थानं प्राप्तवान् ।

राष्ट्रपति द्रौपदी मुर्मू, उपराष्ट्रपति जगदीप धनखडः, प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी च सर्वेभ्यः पदकविजेतृभ्यः अभिनन्दनं कृतवन्तः । विश्वपैराचैम्पियनशिप्स् इत्यस्मिन् स्वर्णपदकं प्राप्तवती भारतीयः पैरा एथलीट् दीप्तिजीवनजी पेरिस् पैरालिम्पिक २०२४ इत्यस्मिन् कांस्यपदकं प्राप्तवती । दीप्तिजीवनजी महिलानां ४०० मीटर् टी-२० स्पर्धायां कांस्यपदकं प्राप्तवती अस्ति, ओलम्पिकक्रीडायां तस्याः प्रथमं पदकं अस्ति ।

सुभाषितम्

येषां न विद्या न तपो न दानं,
ज्ञानं न शीलं न गुणो न धर्मः ।
ते मृत्युलोके भुवि भारभूता,
मनुष्यरूपेण मृगाश्चरन्ति ।।

भावार्थः- जिसके पास विद्या, तप, ज्ञान, शील, गुण और धर्म में से कुछ नहीं वह मनुष्य पृथ्वी पर भार की तरह ऐसा जीवन व्यतीत करते हैं जैसे मनुष्य के रूप में पशु।

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्

जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

सर्वे: शैक्षणिकसंस्थानैः बालिकानां कृते सुरक्षापूर्वकं वातावरणं निर्मातव्यम्-राष्ट्रपतिः

राष्ट्रपतिपदासीना द्रौपदीमुर्मूर्वर्यया अभिव्यक्तं यत् सर्वे: शैक्षणिकसंस्थानैः बालिकानां कृते सुरक्षापूर्वकं वातावरणं निर्मातव्यं यतो हि ताः देशस्य विकासस्य अभिन्नाङ्गत्वेन भागं वहन्ति । राष्ट्रपतिः पुणेनगरे सिम्बॉसिस-विश्वविद्यालयस्य एकविंशतितमे दीक्षान्तसमारोहे सम्बोधयन्ती आसीत् । अत्रावसरे अनया लैङ्गिक समानतां प्रति विश्वविद्यालयस्य प्रयासाः प्रशंसिताः । अपि च एकादश स्वर्णपदकविजेतृषु अष्टमहिलाः सन्ति इति उररीकृत्य उपक्रमाः अपि अभिनन्दिताः । अत्रावसरे शिक्षामन्त्री चन्द्रकान्तपाटिलः उपस्थितः आसीत् । अवधेयं वर्तते यत् एतस्मिन् विश्वविद्यालये पञ्चाशीतिः देशेभ्यः समागताः छात्राः पठन्ति, ये राष्ट्रपतिं पुरतः स्वदेशस्य ध्वजार्पणं कृतवन्तः ।

मार्गेषु जनानां सुरक्षा सर्वोपरिः वर्तते-

मार्गपरिवहन-राजमार्गमन्त्री

मार्गपरिवहन-राजमार्गमन्त्री नितिनगडकरी प्रावोचत् यत् मार्गेषु जनानां सुरक्षा सर्वोपरिअस्ति इति । नवदिल्ल्यां टनलिंगइण्डिया-इत्याख्यस्य द्वितीय संस्करणं अभिभाषयन् श्रीगडकरी अवदत् यत् वृष्टि भूस्खलन जलप्लाव-इत्येतानि सङ्कटानि विरुध्य स्थायि-समाधानस्य आवश्यकतायै बलं प्रदत्तवान् । श्रीगडकरी अग्रे प्रत्यपादयत् यत् प्रशासनेन भारतं पञ्च- ट्रिलियन डॉलर-मितस्य अर्थव्यवस्थां निर्मातुं कार्यं समाचर्यते । असौ परियोजनानां सफलतायै सिद्धप्राप्त-प्रौद्योगिक्याः आर्थिक व्यवहार्यतायाः निर्मित-उत्पादस्य च विपणनेऽपि सुदृढतया बलं दत्तवान् । सम्मेलनावधौ श्रीगडकरी फिक्की-क्रिसिल ज्ञानप्रतिवेदनस्यापि अनावरणं कृतवान् ।

एक-पेड़-माँ-के-नाम

इत्याभियानान्तर्गतं

द्विपञ्चाशत-कोटितः

अधिकाः वृक्षाः रोपिताः

एक-पेड़-माँ-के-नाम इति एतस्य वृक्षारोपणाभियानस्य अन्तर्गतं साम्प्रतं यावत् द्विपञ्चाशत-कोटितः अधिकाः वृक्षाः रोपिताः । एकस्मिन् सामाजिकसञ्चार-सन्देश-पटले पर्यावरण-वन-जलवायुपरिवर्तनमन्त्री भूपेन्द्रयादवः प्रख्यापितवान् यत् अभियानमिदं कीर्तिमत्-रूपेण समङ्कितम् । ध्यातव्यमस्ति यत् विश्वपर्यावरण-दिवसावसरे प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना अभियानमिदं समारब्धम् ।

ब्रुनेयी-सिङ्गापुर-देशयोः

स्वकीयायाः यात्रायाः

प्रथमचरणे बन्दर्-सेरी-

बेगवान-नगरं प्राप्तवान्

प्रधानमन्त्री मोदी

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी ब्रुनेयी-सिङ्गापुर-देशयोः स्वकीयायाः यात्रायाः प्रथमचरणे गतदिने अपरागहे बन्दर्-सेरी-बेगवान-नगरं प्राप्तवान् । विशिष्टरूपेण प्रधानमन्त्रिणः मोदी-वर्यस्य आगमनसमये युवराज्ञा हाजी अल्-मुहतादी-बिल्लाह-वर्येण तस्य स्वागतसत्कारं कृतम् । ब्रुनेई-अन्ताराष्ट्रिय-विमानस्थानके श्रीमोदी-वर्यस्य औपचारिकं स्वागतम् अभवत् । भारतीयप्रधानमन्त्रिणः ब्रुनेय-देशस्य एषा प्रथमा द्वैपाक्षिकयात्रा अस्ति । अवधेयं यत् भारत-ब्रुनेई-देशयोः मध्ये राजनैतिक सम्बन्धानां स्थापनायाः चत्वारिंशत्तमस्य वार्षिकोत्सवस्य अवसरे एषा यात्रा भवति । इतः पूर्वं स्वकीये प्रस्थान-वक्तव्ये श्रीमोदिना आशा प्रकटिता यत् अनया यात्रया ब्रुनेई-सिङ्गापुर-देशाभ्यां, व्यापकेन आसियान्-प्रदेशेन च सह भारतस्य सहभागित्वम् इतोऽपि सुदृढं भविष्यति ।

सः अवदत् यत्, उभौ देशौ भारतस्य एक्ट-ईस्ट-नीतौ, भारत-प्रशान्त-दृष्टिकोण इत्यास्मिन् च महत्त्वपूर्णो सहभागिनौ स्तः । सः अवदत् यत्, भारत-ब्रुनेई इत्युभयोः परस्पर-राजनैतिक-सम्बन्धानां चत्वारिंशत् वर्षाणाम् उत्सवः मान्यते अपरत्र सः सुल्तान्-हाजी-हसनल्-बोल्किया इत्यनेन राजपरिवारस्य अन्यैः सम्मानितैः सदस्यैः च सह मेलनस्य प्रतीक्षायाम् अस्ति । श्रीमोदी श्वः स्वयात्रायाः द्वितीये चरणे सिङ्गापुर-देशं गमिष्यति । सः अकथयत् यत् सः राष्ट्रपतिः थर्मन् षण्मुगारत्नं, प्रधानमन्त्री लारेन्स्-वोङ्ग, वरिष्ठमन्त्री ली-सिएन-लुंग्, वरिष्ठमन्त्री गोह्-चोक्-तोङ्ग इत्येतान् मिलितुं प्रतीक्षति ।

वर्तमान-वित्तवर्षाय भारतस्य वृद्धेः पूर्वानुमानं षट्-दशमलव-षट्-प्रतिशन्मिततो सम्वर्ध् सप्त-प्रतिशन्मितं भविष्यति- विश्वबैंकसंस्था

विश्वबैंक इत्यनेन वर्तमान-वित्तवर्षाय भारतस्य वृद्धेः पूर्वानुमानं षट्-दशमलव-षट्-प्रतिशन्मिततो सम्वर्ध् सप्त-प्रतिशन्मितं यावत् कृतम् अस्ति । अन्ताराष्ट्रिय-वित्तीय-संस्थानेन अवोचत् यत् देशस्य आर्थिकवृद्धिः मध्यमावधौ प्रबला भविष्यति, या निजोपभोगः निवेशः चेत्यादिभिः प्रमुखैः कारकैः प्रेरिता अस्ति । इदं वक्तव्यम् अन्ताराष्ट्रिय-मुद्रा-कोषस्य आशान्वितं दृष्टिकोणं द्योतयति येन वर्तमानवित्तवर्षस्य कृते भारतस्य सकल-गृहोत्पादस्य वृद्ध्यनुमानमपि संशोध्य विंशत्याधार-अर्कैः सह सम्वर्ध् सप्त-प्रतिशन्मितं यावत् कृतम् आसीत् ।

हिमाचले आर्थिकसंकटः नास्ति, वयं आर्थिकसंकटम् अतिक्रान्तवन्तः, राजकोषीयम् अनुशासनं स्थापयितुं निर्णयाः क्रियन्ते- मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। आर्थिकसंकटस्य विषये हिमाचलप्रदेशस्य मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः विपक्षनेता जयरामठाकुरश्च विवादं कुर्वन्ति। मंगलवासरे विधानसभायाः मानसूनसत्रे सदनस्य बहिः सेलितायाः राज्यस्य अर्थव्यवस्थायाः उत्तरदायित्वं तौ द्वौ अपि परस्परं स्थापितवन्तौ। विधानसभा परिसरे पत्रकारैः सह वार्तालापं कुर्वन् मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः विपक्षस्य आरोपानां विषये उक्तवान् यत् हिमाचले आर्थिकसंकटः नास्ति। वयं आर्थिकसंकटम् अतिक्रान्तवन्तः अधुना राजकोषीय- अनुशासनम् आनयन् हिमाचलं स्वावलम्बनं कर्तुं निर्णयाः क्रियन्ते। विपक्षेण सदनं वित्तीयदुर्बन्धनस्य विषये चर्चा कर्तव्या इति उक्तवान्, वयं चर्चायै सज्जाः स्मः। कस्यापि नियमस्य अन्तर्गतं चर्चां कुर्वन्तु। वयं जनसामान्यं वक्तुम् इच्छामः यत् आर्थिकदुर्बन्धनं किमर्थं जातम्? तथा पूर्वं डबल इञ्जन भाजपासर्वकारेण सार्वजनिककोषं कथं लुण्ठितम्। विद्युत् जलं च निःशुल्कं जातम्। प्रायः ६०० संस्थाः उद्घाटिताः। एतेषु सर्वेषु विषयेषु विपक्षः चर्चायाः प्रस्तावम् आनयेत्, यदि न तर्हि चर्चाम् आनयिष्यामः। वयं जनसमूहं जागरूकं कर्तुम् इच्छामः यत् यदा नीतिनिर्णयः न गृह्यन्ते तदा राज्यस्य अर्थव्यवस्थायां तस्य कीदृशः प्रभावः भवति। निर्धनाः निःशुल्कं जलं विद्युत् च प्राप्नुयुः, न तु साधनसम्पन्नाः। जयरामः पञ्चवर्षेषु राज्यकोषं लुण्ठितवान् इति दृष्ट्या चर्चा करणीयम्। अस्माकं सर्वकारः कस्यापि

नियमस्य अन्तर्गतं चर्चायै सज्जः अस्ति।

राजस्ववृद्ध्यर्थं अनेकानि पदानि स्वीकृतानि

सुक्खुः अवदत् यत् राजस्ववर्धनार्थं सर्वकारेण अनेकानि पदानि कृतानि। विद्युत्बिलेषु एकरूपतां आनयित्वा वयं एतत् न्यूनीकरिष्यामः। ग्राम्यक्षेत्रेषु ५० सहस्राधिकं मासिकम् आयं येषां सन्ति तेभ्यः १०० रुप्यकाणां जलबिलं गृहीतं भविष्यति। मद्यविक्रयस्थानानां निविदातः राजस्वस्य वृद्धिः अभवत्। सर्वकारीयकार्यकर्तृणां अधिकारिणां च सहकारेण राज्यस्य अर्थव्यवस्था अग्रे गच्छति।

सदनस्य गतिरोधे सतपाल सती मुख्यमंत्रिणम् अवदत् पत्न्याः पुरतः किमपि वक्तुं न शक्यते, अन्यथा सा सद्ने आगमनं त्यक्ष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

नवनिर्वाचिता विधायिका मुख्यमन्त्रिणः च पत्नी कमलेशठाकुर प्रथमवारं मंगलवासरे विधानसभायाः मानसूनसत्रे दृष्टा। अधुनैव सा देहरातः उपनिर्वाचने विजयं प्राप्तवती। सदनस्य गतिरोधस्य विषये चर्चां कुर्वन् भाजपाविधायकः सतपाल सती मुख्यमन्त्रिणम् अवदत् यत् इदानीं सः पत्न्याः पुरतः किमपि वक्तुं न शक्नोति, अन्यथा सा सद्ने आगमनं त्यक्ष्यति। अद्यावधि कश्चन अपि न स्मरति स्म यत् कमलेशठाकुर प्रथमवारं सदनम् आगता इति। प्रथमदिने नवनिर्वाचितविधायकानां परिचयः सभापतिना सम्मुखीकृतः, परन्तु कमलेशठाकुर तस्मिन् दिने बन्धुजनस्य मृत्योः कारणात् तत्र नासीत्। विपक्षस्य नेता जयरामठाकुरः सद्ने कमलेशठाकुरं सम्बोधयन् अवदत् यत् मुख्यमंत्री महोदयः सदनस्य सर्वेषां नवीनसदस्यानां स्वागतं कृतवान्, परन्तु भवत्याः स्वागतं न कृतवान्। इति श्रुत्वा गृहे हास्यं प्रतिध्वनितम्। तदनन्तरं सभापतिः कुलदीपसिंह पठानिया सदनस्य कार्यविधिकाले कमलेशठाकुरायाः स्वागतं कृतवान्। अस्मिन् विषये मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अपि शीघ्रं प्रतिक्रियाम् अददात्। तस्य भार्यायाः नाम गृहीत्वा विपक्षेण तस्य भयोत्पादनस्य प्रयासः न करणीयः इति मुख्यमंत्री अवदत्। अस्मिन् विषये विधानसभाध्यक्षः अपि विनोदेन पृष्टवान् यत् सः स्वपत्न्याः भयभीतः अस्ति वा इति, तदा मुख्यमंत्री अवदत् यत् सः केवलं वदति यत् तस्य पत्न्याः नाम गृहीत्वा तस्य भयोत्पादनस्य कोऽपि प्रयासः न करणीयः इति। कमलेशठाकुरायाः पुत्री अपि सभायाम् आगता आसीत्।

हिमाचले गभीरः आर्थिक-संकटः जयरामठाकुरः

हिमाचलप्रदेशे प्रथमवारं एतादृशी स्थितिः उत्पन्ना यत्र मासस्य तृतीयदिनानन्तरं अपि कर्मचारिणः वेतनं न प्राप्तवन्तः इति विपक्षनेता जयरामठाकुरः अवदत्। अस्य केवलं अर्थः अस्ति यत् हिमाचले गभीरः आर्थिकसंकटः अस्ति। कदाचित् मुख्यमंत्री संकटः अस्ति इति वदति, कदाचित् संकटः नास्ति इति वदति। कदाचित् २०२७ तमवर्षपर्यन्तं हिमाचलं देशस्य समृद्धतमं राज्यं भविष्यति इति कथ्यते। यदि राज्यसर्वकारस्य एतादृशी स्थितिः अस्ति यत् सः कर्मचारिणां वेतनं दातुं असमर्थः अस्ति तर्हि सर्वकारेण एतत् सम्पूर्णं विषयं बहु गम्भीरतापूर्वकं ग्रहीतव्यम्। जयरामः अवदत् यत् आर्थिकदृष्ट्या हिमाचलं प्रायः दिवाल्यापनस्य मार्गं एव दृश्यते। विकासकार्यं स्थगितम् अस्ति। एतादृशे सति वयं विगतदिवसे एव विधानसभायां नियमः ६७ अन्तर्गतं सूचनां दत्तवन्तः आसन् यत् सर्वाः कार्यविधयः स्थगितव्याः, विषयस्य चर्चा च कर्तव्या इति। जयरामठाकुरः उक्तवान् यत् केन्द्रात् प्राप्तस्य आर्थिकसाहाय्यस्य साधनानि अतीव विशेषाणि सन्ति। राजस्वहानि-अनुदानं केन्द्रात् प्राप्यते, तत् न स्थगितम्। एतदतिरिक्तं सः (मुख्यमंत्री) केन्द्रात् किं साहाय्यम् इच्छति, संकटः राज्यस्य एव। मुख्यमंत्री एतत् उत्तरदायित्वपूर्वकं स्वीकुर्यात्। केन्द्राय पुनः पुनः दोषारोपणं न युक्तम्। जयरामठाकुरः उक्तवान्- सत्तां प्राप्तुं मिथ्या प्रतिज्ञाः दत्ताः आसन्। यदा प्रतिज्ञानां कार्यान्वयनार्थं पदानि गृहीतानि तदा प्रशासनिकसंकटः उत्पन्नः। सम्प्रति हिमाचलः गभीरं आर्थिकसंकटं गच्छति।

३ सितम्बरपर्यन्तं कर्मचारिणां वेतनं न प्राप्यते इति चिन्ताजनकः विषयः

कर्मचारिणां वेतनं न प्राप्यते इति विषये सचिवालयस्य कर्मचारीसङ्घस्य अध्यक्षः संजीवशर्मा अवदत् यत् प्रत्येकं मासस्य प्रथमदिनपर्यन्तं पेन्शनभोक्तृणां कर्मचारिणां च वेतनं प्राप्यते

HP Vidhansabha: कीटनाशकेषु अनुदानस्य वृद्धिः मैत्रीपूर्णकीटानां संरक्षणं भविष्यति- जगतसिंहनेगी

यत्र छात्राणां संख्या अधिका तत्र प्रथमं JOA पुस्तकालय-अध्यक्षस्य च पदं पूरयिष्यते।

शिमला। राज्यस्य एतादृशेषु विद्यालयेषु यत्र छात्राणां संख्या अधिका भवति तत्र JOA पुस्तकालयाध्यक्षस्य च पदं प्राथमिकतारूपेण पूरयिष्यते। राजीवगांधी- दिवस-आवासीयविद्यालयः, अटल-आदर्शविद्यालयः, उत्कृष्टताकेन्द्रेभ्यः प्राथमिकता प्रदास्यते। शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः पच्छादविधायिकायाः रीनाकश्यपायाः प्रश्नस्य उत्तरे सद्ने एतां सूचनां दत्तवान्।

गगरेटस्य त्रिषु विद्यालयेषु २.९२ कोटिरूप्यकाणि व्ययन्ते

गगरेट विधानसभाक्षेत्रस्य वरिष्ठमाध्यमिक- विद्यालये बढेराराजपूतां, घनारी, रामनगरे च विज्ञानखण्डस्य भवनस्य च निर्माणार्थं २,९२,३५,००० रुप्यकाणां राशिः स्वीकृता अस्ति। अस्मात् २,०४,६०,८४१ रुप्यकाणां राशिः व्ययिता अस्ति। शीघ्रमेव निर्माणकार्यं सम्पन्नं भविष्यति। शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः गगरेटविधायकस्य राकेशकालिया इत्यस्य प्रश्नस्य उत्तरे मंगलवासरे सद्ने एतां सूचनां दत्तवान्।

सप्ताहे सप्तदिनानि डायलिसिसस्य सुविधा उपलब्धा भविष्यति- सुक्खुः

चम्बा-नगरस्य चिकित्साविज्ञान-महाविद्यालये स्थापितं डायलिसिस-यन्त्रं सप्ताहे सप्तदिनानि २४ होराः चालयितुं सम्बन्धित-कम्पन्या सह सर्वकारः वार्तालापं करिष्यति। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः मंगलवासरे विधानसभायां प्रश्नसमये चम्बाविधायकस्य नीरजनैय्यरस्य प्रश्नस्य उत्तरे एतत् उक्तवान्। चम्बा चिकित्सामहाविद्यालये स्थापितं डायलिसिसयन्त्रं रविवसरे अवकाशदिने न चाल्यमानस्य कारणेन रोगिणां समस्यायाः विषये नीरजः विधानसभायां विषयम् उत्थापितवान्।

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

कृषकाणाम् उद्यानपालकानां च कृते सर्वकारेण प्रदत्तं कवकनाशकानि कीटनाशकानि च अनुदानं वर्धयिष्यते। विशेषतः ये कवकनाशकाः कीटनाशकाः च अधिकं लोकप्रियाः सन्ति, तेषु अनुदानं १९९२ तः स्थिरं स्थापितं भवति, तेषां अनुदानस्य दरं परिवर्तयिष्यते। उद्यानमन्त्री जगतसिंहनेगी मंगलवासरे विधानसभासत्रे ठियोगविधायकस्य कुलदीपसिंहराठौरस्य प्रश्नस्य उत्तरे एवम् उक्तवान्। नेगी इत्यनेन उक्तं यत् सम्प्रति कवकनाशकेषु कीटनाशकेषु च ३६ प्रतिशतं अनुदानं दीयते। अनुदानस्य दरं वर्धितम् भविष्यति। मित्रकीटाः अपि रक्षिताः भविष्यन्ति। रासायनिककीटनाशकानां असन्तुलितप्रयोगात् क्षेत्रेषु उद्यानेषु च दृश्यमानाः मित्रवतः कीटाः अज्ञात्वा म्रियन्ते। प्राकृतिकपर्यावरणं मनसि कृत्वा केवलं कीटनाशकानां उपरि अवलम्बनस्य स्थाने एतादृशानां सुरक्षितानां मिश्रितपद्धतीनां स्वीकरणे बलं दीयते। उद्यानमन्त्री उक्तवान् यत् २०२४-२५ तमे वर्षे कवकनाशकानां कीटनाशकानां च अनुदानार्थं १० कोटिरूप्यकाणां राशिः उपलब्धा अस्ति। जूनमासपर्यन्तं ३ कोटि ६४ सहस्ररूप्यकाणां अनुदानं दत्तम् अस्ति। जुलाई-अगस्त-मासेषु क्रीतेषु कवकनाशकेषु कीटनाशकेषु च ३ कोटि २३ लक्षरूप्यकाणाम् अनुदानं दीयते।

उत्तराखण्ड विद्वत् सभया (पंजी.) समाचरितः

पञ्चदशः स्थापनादिवसः संस्थापकसम्मानसमारोहश्च

हिमसंस्कृतवार्ता:। क्लेमेंटाउनक्षेत्रम्- संरक्षकाणां सानिध्ये सभा संस्थापकेभ्यः स्व. केशवानन्द थपलियालः, स्व. भगवती प्रसाद अमोली, स्व. मंगलानन्द भट्टः, स्व. संपूर्णानन्द चंदोला इत्येभ्यः कार्त्तव्यं प्रदातुं भूतपूर्वान् अध्यक्षां सम्मानयितुम् एषः वार्षिकोत्सवः कम्प्युनिटी हॉल, छावनी परिषद्, टर्नर मार्ग, क्लेमेंट टाउन क्षेत्रे धर्मपुर विधायकस्य विनोद चमोलीवस्य मुख्यातिथित्वे सम्पन्नः। सममेव भाजपा नेता महेश पांडेयोऽपि समुपस्थितः। कार्यक्रमस्य अध्यक्षः विजेन्द्र प्रसाद ममगाई समागतान् अभिनन्द्य धन्यवादं ज्ञापितवान् विशेषतया धनराशि सहयोगिभ्यश्च। सर्वप्रथमं दीपप्रज्वलनं पंचागपूजनं जातम्। परशुराम चतुर्वेदविद्यालयस्य बटुकब्रह्मचारिभिः ईशावास्योपनिषदः सस्वरं पारायणं विहितम्। संस्थापकानां प्रतिनिधिषु अजय थपलियालः, दीपक अमोली, उदय शंकर भट्टः, अजय चंदोला इत्येते अथ च पूर्वाध्यक्षाः उत्कृष्टनेतृत्वहेतवे उदय शंकर भट्टः, अनुसूया प्रसाद देवली, डॉ संदीप रतूड़ी, जय प्रकाश गोदियालः इत्येते अथ च वैदिकः आचार्यः मंत्रीप्रसाद थपलियालश्च तावत्सम्मानितः। सांस्कृतिक सचिवः सुभाष चमोली संरक्षकं डा रामभूषण बिजलवाणं, पौरोहित समाजस्य अध्यक्ष प्रेम बिंजोलां, महासचिवं हर्षपति घिण्डियालम्, अखिल- ब्राह्मण- महासभायाः पदाधिकारिणः, नेपाली ब्राह्मणसभा, स्थानीय ब्रह्म समाजम्, आचार्य चंद्रप्रकाश जोशीवर्य, नृसिंह धामतः शशीकांत दुबे कीर्तनमंडलीं समेत्य समागतातिथीनाम् अभिनन्दनम् अकरोत्। हंसा समूह संस्कृतिविभागः उत्तराखंडस्य कलाकारैः गणेशवंदनासहितं गढ़वाली कुमाऊनी लोकगीतानां मनमोहकप्रस्तुतिः इत्यादिकम् अभिनीतम्।

समागतानाम् आतिथ्यम् उपाध्यक्षः सत्यप्रसादसेमवालः, मंचसंचालनं महासचिवः दिनेशप्रसादभट्टः, अपेक्षितसहयोगं मुरलीधर सेमवालः, कोषवृत्तोल्लेखसहितं धनराशिप्रदातुभ्यः कार्त्तव्यज्ञापनं कोषाध्यक्षः अजय डबरालः, प्रस्तावितकथनं परामर्शकः राजेश अमोली, स्वागतभाषणं, समायोजनप्रसारणं प्रवक्ता मुकेशपंतः पर्यवेक्षणं च लेखा निरीक्षकः उमेश प्रकाश भट्टः अकुर्वन्। अवसरेऽस्मिन् पूर्व सचिवः चंद्रप्रकाश ममगाई, हर्षपति गोदियालः, वाचस्पति डिमरी, रमेश भट्टः, जयदेव सुंदरियालः, कालिका भवन प्रबंधकः, रोशन डबरालः इत्यादीन् समेत्य पूर्वपदाधिकारिणः, स्थानीयब्राह्मणाः, आजीवनसदस्याः, लोकमान्यविद्वज्जनाः वर्तमानकार्यकारिण्या भुवनेश थपलियालः, दीपक अमोली, परशुराम उनियालः, धीरज मैठाणी, स्थानीयसभानुरागिणो ब्राह्मणाः, मातृशक्तयो भगिन्यश्च समुपस्थिताः आसन्।

योगः अस्माकं जीवनस्य अभिन्नः अंगः - "मोहनसिंहरावतः" जनपदस्तरीयशरदकालीनयोगप्रतियोगिता कोटद्वारे सुसम्पन्ना

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला। कोटद्वारं। चतुर्दशजनपदशरदकालीनक्रीडाप्रतियोगिता 2024 मुख्यशिक्षाधिकारीपौडीगढ़वालस्य अध्यक्षतायां एवं जनपलशिक्षाधिकारीपौडीगढ़वालस्य उपाध्यक्षताया च खण्डशिक्षाधिकारीदुगड्डापौडीगढ़वालस्य संयोजकत्वे मंगलवासरे रा.इ.का.कोटद्वारे योगप्रतियोगितानाम् आयोजनं संजातं। कार्यक्रमस्य स्थलसंयोजकः प्रधानाचार्यः मोहनसिंहरावतः एवं रमाकान्तकुकरेती, राकेशकण्डवालः, तथा च योगशिक्षकाः दीपप्रज्वलनं च गायत्रीमंत्रोच्चारणं विधाय कार्यक्रमस्य शुभारम्भं कृतवन्तः अस्मिन् अवसरे विभिन्नविकासखण्डेभ्यः छात्राः योगविषये सुन्दरं प्रस्तुतिम् अयच्छन्, यस्मिन् सार्थककण्डवालः आद्विक तथा तेजस्वशाहः संस्कृतिः च उत्तमप्रस्तुतिं दत्तवन्तः। सहैव रा.इ.का.झण्डीचौडद्वारा एवं च रा.इ.का.काण्डाखालद्वारा संगीतसहितं योगप्रस्तुतिः प्रदत्ता। मुख्यातिथिरूपेण कार्यक्रमस्य मार्गदर्शनं कुर्वन् श्री मोहनसिंहरावतः अवदत् यत् योगः अस्माकं जीवनस्य अभिन्नः अङ्गः अस्ति, अतः अस्माभिः

स्वस्थजीवनस्य कृते योगः स्वीक्रियताम्। अतिथिरूपेण उपस्थितः रमाकान्तः कुकरेती अवदत् यत् योगमाध्यमेन हनुमान् अपि सूर्यं प्राप्तवान्। योगः एव अस्मान् पूर्णा ऊर्जा प्रददाति तथा च योगकार्यक्रमे शशिभूषणः अमोली छात्राणां मनोबलं वर्धयन् उक्तवान् यत् भारतं योगगुरुः अस्ति इति वयं सर्वे गर्विताः स्मः। योगप्रतियोगितायां दुगड्डाविकासखण्डे दुगड्डातः बालकवर्गे १४ आयुवर्गे प्रथमः, जयहरीखालः बालिकासमूहे प्रथमः, १७-आयुवर्गे पोखडाविकासखण्डे च बालकसमूहः द्वितीयः, यमकेश्वरतः बालिकावर्गः च द्वितीयः। आयुवर्गे-१९ इत्यत्रापि बालकवर्गे दुगड्डातः प्रथमः बालिकानां वर्गः च जयहरीखालतः प्रथमःअभवत् बालिकावर्गः। सम्पूर्णयोगप्रतियोगितानाम् संयोजनं राकेशकण्डवालः एवं संचालनं कुलदीपमैन्दोला कृतवन्तौ। अवसरेऽस्मिन् श्री सुरेशसिंहः, श्री संजीवमोहनः, रजनी अग्रवालः, सोनमरावतः, रश्मिगुप्ता, महेन्द्रसिंहः, मनीषा जदली, प्रीतिः, आदयः उपस्थिताः आसन्।

भारतीयसंस्कृतौ संवादशैली

कबीरदासः अकथयत् -

ऐसी बानी बोलिए मन का आपा खोय।
औरन सीतल करै आपहुं सीतल होय।।

अस्माकम् ऋषि-महर्षयः लोकव्यवहारे, जने जने उत्कृष्टताम् आनेतुं संवादशैल्याः परिमार्जनं कृतवन्तः आसन्। यया वचनशैल्या गरिमा एवञ्च मधुरता इत्युभे उपलभ्येते।

'वाचा वदामि मधुमद्' इति। सत्यभाषणार्थम् एवमुक्तमस्ति -

'सत्यं ब्रूयात् प्रियं ब्रूयात् मा ब्रूयात् सत्यमप्रियम्।'

अर्थात् सत्यं वक्तव्यं, प्रियं वक्तव्यं, परन्तु यदि सत्यमपि अप्रियं स्यात् तर्हि तन्न वक्तव्यमिति आशयः। सारपूर्णं, सुन्दरं, संक्षिप्तं, मधुरं चेति वाण्याः गुणचतुष्टयं कथ्यते। वाणी सदा समयानुकूला, हितकारिणी च भवेत्- 'काले हितं मितं ब्रूयात्' इति। वाण्यां प्रवीणता नाम- 'मितं च सारं च वचो हि वाग्मिता।' अर्थात् सारपूर्णा एवं संक्षिप्तवाणी हि प्रवीणता नाम। यस्य वाण्यां रसो विद्यते, तस्य जीवनं सफलतां गच्छेत्- 'वाणी रसवति यस्य सफलं तस्य जीवनम्' इति। गीतायामपि वचनसम्बद्धः प्रसङ्गः उपलभ्यते-

'अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत्।

स्वाध्यायाभ्यसनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते ॥'

इत्यर्थात् यद्वचनम् इतरस्य पुरतः उद्वेगं न जनयेत्, प्रियं भवेत्, हितकरं भवेत्, सत्यं भवेत्, शास्त्रचिन्तनाभ्यासयुतं भवेत्, तर्हि तद्वचनं तपश्चरणम् इति नाम प्राप्नुयात्।

'दन्ताः वदन्ति हे जिह्वे त्वां दशामः किं करिष्यसि।

एकमेव वचो वच्मि यूयं सर्वे पतिष्यथ।।

तात्पर्यं यत् मनुष्यः सदा मृदुभाषी भवेदिति, शम्।

हिमसंस्कृतवार्ता: -नारदोपाध्यायः।

आन्ध्रप्रदेशे अतिवृष्ट्या जनजीवनं प्रभावितम्, असम-मेघालय-नागालैण्ड मणिपुर मिजोरम त्रिपुरा-केरलराज्येष्वपि महती वृष्टिः पूर्वानुमानिता

आन्ध्रप्रदेशे विजयवाडाजनपदे जलौघस्थितिः गभीरा दरीदृश्यते। कृष्णानदीं निकषा सर्वाणि क्षेत्राणि प्रभावितानि सन्तीति। केषुचित् तु भागेषु जलस्तरं शीर्षतां प्राप्नोति। जलौघस्थितिं दृष्ट्वा मुख्यमन्त्रिणः चन्द्रबाबू नायडोः नेतृत्वे आन्ध्रप्रदेशप्रशासनेन साहाय्योद्धारकार्याणि द्रुतगत्या विधीयन्ते। जलौघस्थित्या षोडशजनाः मृत्युम् उपगताः। अत्रावधौ भारततुविज्ञानविभागेन गुजरातराज्ये अतिवृष्टेः सम्भावना अथ च पश्चिमीय- मध्यप्रदेशे महती वृष्टिः च प्रकल्पिता। ऋतु-विभागेन असम-मेघालय-नागालैण्ड मणिपुर मिजोरम त्रिपुरा-केरल - पश्चिमोत्तरप्रदेशेष्वपि अद्य यावत् महती वृष्टिः पूर्वानुमानिता।

कनेड विद्यालये विजयोत्सवः

हिमसंस्कृतवार्ता: डॉ.अमनदीपशर्मा धर्मशाला।

राजकीयवर्षिष्ठमाध्यमिकविद्यालयः कनेड (धर्मशाला) इत्यस्य छात्राभिः प्रखण्डस्तरीयासु बॉलीबालप्रतियोगितासु अन्तिमक्रीडायां विजयं प्राप्य कीर्तिमानं स्थापितम्। विद्यालयस्य क्रीडाशिक्षकाभ्यां कुलतारसिंहेन राजकुमारेण च प्रसन्नता प्रकटिता। अस्मिन्नावसरे छात्राणां भव्यं स्वागतं विद्यालये अभवत्। सर्वैः शिक्षकैः छात्रैश्च पुष्पवर्षया क्रीडिकानां छात्राणां स्वागतं कृतम्। विद्यालयस्य प्रधानाचार्यया प्रसन्नता अभिव्यक्ता।

न्यायस्य देवता अस्ति गोलजूमहाराजः - "डॉ. शैलेन्द्रः" हरिद्वारे गोलजूसन्देशयात्रायाः विषये अभवत् संस्थानां संगोष्ठी गंगासभा चान्यसभाः शिखरसिद्धतायां करिष्यन्ति भव्यस्वागतं

हिमसंस्कृतगीतमञ्जरी

"छली प्रसीदतीह धर्मपालकश्च सीदति"

परोपकारतत्परोऽस्मि मित्रभावभावितः,
हितं यथायथं करोमि ते सखे! वदन् सदा।
स्वकीय-सर्वकर्म-साधनं विधाय निर्गतः,
निकृष्ट-कर्मसंरतस्य तस्य जीवने जयः॥११

सखे! मदीय-कर्म पूर्वमेव पूरयेः प्रिय!,
ममान्तरे त्वदीयमस्तु सख्यभावधारिणः।
किमर्थमत्र चिन्तितोऽसि सवर्थास्मि ते सखा।
भगन् विलुण्ठ्य मां गतस्य जीवने जयोऽस्तु ते॥१२

अभीष्टलक्ष्यशेखरे सखे स्वयं नयामि रे!
वृथा वदन् विमोहयन् निपातितश्च गर्तके।
स्वयं तु साधितं जनेन भद्रकं स्वजीवने,
कथं वदामि पुण्यकर्मणा जयामि जीवने॥१३

उदात्तकर्मणः फलं छलेन तेन दीयते,
स्वलाभसाधने मदग्रतः स्म येन रुद्यते।
स एव पामरः पदेन गर्वितो महीयते,
छली प्रसीदतीह धर्मपालकश्च सीदति॥१४

समर्थतास्ति तस्य कार्यसाधने तथापि मे,
करोति नैव कार्यसाधनं हितावहं ध्रुवम्।
मुखेन कथ्यते परं करोमि नूनमेव ते
प्रवचि सख्यधर्मपालनं न तेन चर्यते॥१५

कृतार्थतात्र पुण्यादास्ति मित्र बन्धुवर्गके,
मुखाग्रतो यदीयवागियं सदा विराजते।
तदा पुनः पुनः निगद्यते स्म नैव मान्यते,
स्वलाभसाधनात् परं जयो गतस्य वचि ते॥ ६

सखे! हिताय तेऽप्यहं सुसाधयामि साधनम्,
गुणैरलङ्कृतोऽसि ज्ञान सौरभेण शोभितः।
सहायकोऽसि मत्कृते कुरुष्व मामकं हितम्,
वदन् गतस्य जीवने जयोऽस्तु ते जयोऽस्तु ते॥१७

हिमसंस्कृतवार्ता:

रचयिता

डॉ. युवराजः भट्टराई

समवाप्तसाहित्याकादेमीयुवपुरस्कारः

झारखण्डभाजपादलं मृतकानां पीडितेभ्यः प्रत्येकं परिवार- सदस्येभ्यः एक-लक्ष-कोटि- रूप्यकाणाम् राशिः प्रदास्यति

झारखण्ड-भाजपा-दलेन झारखण्डे प्रचण्डातपकारणेन आबकारि- आरक्षिबलानां पदाय शारीरिक परीक्षणवाधौ मृतकानां पीडितेभ्यः प्रत्येकं परिवार- सदस्येभ्यः एक-लक्ष-कोटि-रूप्यकाणाम् अनुग्रह-राशिं प्रदातुं घोषणा कृता अस्ति । परीक्षायाः अवधौ द्वादश-प्रत्याशिनां मृत्युरभवत् । झारखण्ड-भाजपा-विधानसभा-निर्वाचनस्य सह- प्रभारी असमस्य मुख्यमंत्री हिमंत-बिस्वा-सरमा च सबलं प्रोक्तवान् यत् भाजपा-दलं राष्ट्रिय-मानवाधिकार-आयोगं शारीरिक परीक्षणे सम्मिलितानां प्रत्याशिनां मृत्योरन्वीक्षणं विधातुं सम्प्रार्थयिष्यति । श्रीसरमा प्रोक्तवान् यत् हेमंत सोरेन-सर्वकारेण मृतकानां परिवारेभ्यः पञ्चाशत्-लक्षरूप्यकाणां साहाय्यराशिः, प्रत्याशिनां परिजनाय आजीविका च प्रदातव्या । यदि सर्वकारः इदं कर्तुं विफलः भविष्यति चेत् भाजपादलस्य सत्तारूढे सति तेषां परिवारेभ्यः आजीविकाप्रदानं करिष्यते । ध्यानास्पदं वर्तते यत् झारखण्डे अस्मिन् एव वर्षे विधानसभा- निर्वाचनं वर्तते ।

हिमसंस्कृतवार्ताः, हरिद्वारम्

हरिद्वारस्य मेला नियन्त्रणकक्षे "अस्माकं धरोहर"-संस्थाद्वारा गोलजूसन्देशयात्रायाः सज्जताविषये सभायाः आयोजनं कृतम्।

नवम्बरमासे आगमिष्यमाणायः गोलजूसन्देशयात्रायाः सज्जीकरणस्य विषये हरिद्वारनगरे मेलानियन्त्रणस्य च संस्थायाः प्रान्तीयपदाधिकारिणा सह यात्रायाः समित्या सह सफलसञ्चालनस्य दृष्ट्या तथा व्यवस्थाविषये गोष्ठ्याः आयोजनं सञ्जातं। राष्ट्रीयस्वयंसेवकसंघस्य प्रांतीयपदाधिकारिणः डॉ. शैलेन्द्रः, दिनेशसेमवालः, प्रो.दुर्गेशपन्तः एवं संस्थाध्यक्षः अजयभट्टः, विजयभट्टः दीपं प्रज्वाल्य कार्यक्रमस्य उद्घाटनं कृतवन्तः । अस्मिन् अवसरे डॉ. शैलेन्द्रः संस्थायाः जालपुटस्य विमोचनेन सह यात्रायाः प्रदृश्यचित्रम् अपि प्रकाशितवान् च तैः मुख्यातिथिरूपेण उद्घोषणे उक्तं यत् स्वस्य धरोहरसंस्थायाः माध्यमेन एकं अद्भुतं सांस्कृतिकं च धरोहरं सामान्यजनानाम् कृते सुलभं कर्तुं कार्यं अत्यन्तं प्रशंसनीयम् अस्ति । उत्तराखण्डः तादृशः एकमात्रप्रदेशोस्ति यत्र न्यायस्य देवता गोलजूमहाराजः अस्ति। यः कष्टे भवति सः न्यायार्थं गोलजूमहाराजस्य शरणं गच्छति अद्यत्वे अपि देशस्य सर्वतः सहस्रजनाः उत्तराखण्डस्य प्रत्येकस्मिन् कोणे देवं न्यायार्थं स्मरन्ति तथा च एतत् यथार्थतः अपि दृश्यते । अद्य उत्तराखण्डस्य ग्राम्यक्षेत्रेभ्यः एषः उत्सवः उद्भूतः, न केवलं राष्ट्रियः अपितु अन्तार्राष्ट्रियपरिचयः अपि अभवत् एतादृशे परिस्थितौ उत्तराखण्डस्य धरोहरसंस्था उत्तराखण्डस्य धरोहरस्य उद्धारस्य स्वयं कार्यं कुर्वन् अस्ति । विशेषातिथिरूपेण सम्बोधयन् राष्ट्रीयस्वयंसेवकसंघस्य प्रान्तीयकार्यकारी दिनेशसेमवालः अवदत् यत् अद्य संघात् बहिः आगच्छन्तः कार्यकर्तारः समाजसेवायाः कार्याणां सङ्गमेन विभिन्नसामाजिकक्षेत्रेषु अद्भुतं चहं स्थापयन्ति तथा च तस्य संस्कृतिविशेषसांस्कृतिकधरोहराय च वयं उत्तराखण्डस्य प्रत्येकं व्यक्तिं अस्माकं विचारधारानुसारं संयोजयितुं प्रयत्नशीलाः स्मः येन सामान्यजनपर्यन्तं सन्देशः प्राप्यते सः अवदत् यत् अस्माकम् धरोहरः उत्तराखण्डस्य विभिन्नधरोहरसंरक्षणे प्रचारे च अस्ति, एतत् स्वतः एव एकं अद्वितीयं कार्यम् अस्ति। विशेषातिथिः प्रो. दुर्गेशपन्तः "अपनी धरोहर" इत्यस्याः संस्थायाः प्रयत्नस्य प्रशंसाम् अकरोत् । "उत्तराखण्डस्य धार्मिकसामाजिकधरोहरसंरक्षणाय,

नवसन्ततिभ्यः सह संयोजितं "स्वधरोहरः" इत्यादिप्रयासः अतीव महत्त्वपूर्णः अस्ति तथा च अस्माकं सांस्कृतिकधरोहररक्षणार्थं या गम्भीरतापूर्वकं एषा संस्था कार्यं कुर्वती अस्ति, सा यथार्थतया प्रशंसनीया अस्ति। संस्थायाः अध्यक्षः विजयभट्टः अवदत् यत् "स्वस्य धरोहरः" इति संस्थानम् उत्तराखण्डस्य संस्कृतिं संरक्षितुं प्रवर्धनं च कर्तुं दृढनिश्चयबद्धः अस्ति। संस्था उत्तराखण्डस्य संस्कृतिं प्रति विश्वासं कुर्वन् प्रत्येकं जाति-पंथस्य जनान् समावेशयित्वा सांस्कृतिक-सामाजिक-धार्मिक-सहभागितायाः वर्धनार्थं कार्यं कुर्वती अस्ति । उत्तराखण्डस्य बुद्धिजीविनः, प्रबुद्धनागरिकैः अन्यैः संस्थाभिः सह मिलित्वा आध्यात्मिकदशायुक्तं आदर्शराज्यं भवितुं कार्यं कुर्वन् अस्ति। एतस्य उद्देश्यस्य प्राप्त्यर्थं संस्थायाः जालपुटं सज्जीकृतम् अस्ति । येन सर्वेषां जनानां कृते मञ्चं दातुं शक्यते तथा च संस्थायाः उद्देश्यं क्रियमाणं कार्यं च सामान्यजनानाम् मध्ये अपि प्राप्यते। गंगासभाध्यक्षः नितिनगौतमः अवदत् यत् सोमवती-अमावस्यायाः पवित्रकार्यस्य कृते सर्वे जनाः हरिद्वारम् आगताः। गंगासभा सर्वेषां हार्दं स्वागतं करोति च सफलसंचलनार्थं गंगासभा तत्परा भविष्यति। कार्यक्रमप्रबन्धनं संस्थासचिवेन कृतम्। कार्यक्रमसंयोजकः डॉ. नवीनपंतः अवदत् यत् गोलजू संदेशयात्रानिमित्तम् औपचारिकता पूर्णा अभवत्। यात्रायाः हरिद्वारे भव्यस्वागतं भविष्यति, यात्रानिश्चितरूपेण उत्तराखण्डस्य, प्रत्येकनागरिकस्य, कृते सिद्धा भविष्यति। अवसरेस्मिन् सतीशपाण्डेयः यात्रासंयोजकः दायित्वरूपेण वर्तते, सहैव गुरमीतसिंहः सिखसंगतः राज्यसमन्वयकदायित्वे अस्ति। मनमीतसिंहः तथा च लखबीरसिंहः सहसंयोजकदायित्वे विद्येते। कालेस्मिन् युवामोर्चातः राष्ट्रीयोपाध्यक्षा नेहा जोशी, अधिवक्ता दिवाकरपाण्डेयः, अधिवक्ता धर्मेन्द्रचंदः, डॉ. आनंदफरत्यालः, डॉ. ललितमोहनजोशी, भुवनजोशी, चंद्रप्रकाशपाण्डेयः, भैरवदत्तपन्तोला, हेमंततिवारी, कैलाशगहतोडी, विकासप्रधानः, मोहितचौहानः, तरुणचौहानः, सचिनढौडियालः, शुभमसैनी, कार्तिकसैनी, हार्दिकः, शुभमः, कुंदनसिंहटकोला, सुशीलः, राखी, ज्योतिः, यशोदा आदयः उपस्थिताः आसन् ।

संस्कृतभारतीपञ्चाबप्रान्तेन आयोजिता भव्या पुस्तकप्रदर्शिनी

सितम्बरमासस्य प्रथमे दिनाङ्के संस्कृतभारतीपञ्चाबप्रान्तेन दयानन्द-पब्लिक-स्कूल पाण्डुसरनाभानगरे भव्या पुस्तकप्रदर्शिनी आयोजिता । ध्यातव्यमस्ति यत् नाभास्थेन दयानन्द-पब्लिक-स्कूल-पाण्डुसरेण त्रिदिवसीय-साहित्य-पुस्तकमेला-आयोजितमासीत् तत्रैव संस्कृतभारती-जनपदाध्यक्षस्य श्री निगमस्वरूपमहोदयस्य कुशल-नेतृत्वे संस्कृतपुस्तकानां प्रदर्शिनी अपि समायोजिता। प्रदर्शिनीं द्रष्टुं

विभिन्नेभ्यः विद्यालयेभ्यः सशिक्षकं छात्रछात्राः समागताः। छात्राणां पितृभ्यां सहितं सामाजिकजनाः अपि भागं गृहीतवन्तः। कार्यकर्तारः तत्रागतान् सामाजिकान् छात्राञ्च विगतशिविराणां विषये, नाभानगरे प्रचलिष्यमाणानां संस्कृत-संभाषण-शिविराणां विषये च सूचनां स्फुटिकृतवन्तः । अस्मिन् अवसरे प्रान्तीयसहमन्त्री अजय-आर्यः अपि समागतः। येन विद्यालयस्य प्राचार्यः श्रीमान् सुभाष-भारद्वाजाय सम्मानपूर्वकं संस्कृतपुस्तकं समर्प्य, प्रदर्शिनीयायाः समायोजनाय सहयोगार्थं तस्य धन्यवादं च कृतम् । अस्यां पुस्तकप्रदर्शिनीयां नाभानगरविस्तारकः मनीषकुमारः श्रीगिरधारीलालमहोदयः, नगरसंयोजकः श्रीजीवनशर्माहोदयः, सहसंयोजकः श्रीमोहितमहोदयः, व्यवस्थाप्रमुखः श्री-अनिलमहोदयः, संपर्कप्रमुखः श्रीकांतमहोदयः, शिविरशिक्षिका अर्शदीपमहोदया च विशेषरूपेण योगदानं कृतवन्तः ।